בעזהשי"ת

גליון שבועי

מעיין החסידות

ניצוצות ופנינים ממעיינה של תורת החסידות

מלוקט מתורתו

של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע

פרשת בחוקותי

יו"ל ע"י

מכון מעיין החסידות

מאנסי ניו יארק

להרשם לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע באימייל או בדואר, נא להתקשר

בטל/טקסט: 845-420-7225 או באימייל: maayanhachassidus@gmail.com

(אפשר גם לקבל הגליון מתורגם בלשון הקודש)

בחוקותי

א. אויפן פסוק „אם בחוקותי תלכו" זאָגט דער ספרא (און ס׳ווערט אויך גע־בראַכט אין רש"י): „יכול אלה המצות ת"ל כו׳ שתהיו עמלים בתורה", אַז „בחוקותי תלכו" מיינט ניט קיום המצוות, ווייל דאָס שטייט שפּעטער בפירוש „ואת מצותי תשמרו וגו׳", נאָר וואָס מיינט „בחוקותי תלכו", איר זאָלט האָרעווען אין תורה.

דאַרף מען פאַרשטיין: אויב „בחוקותי תלכו" וואָלט געמיינט מצוות, וואָלט מען דאַן קענען מסביר זיין פאַרוואָס ער דערמאָנט נאָר חוקים, הגם אַז אין מצוות זיינען פאַראַן אויך די סוגים פון עדות און משפטים, ווייל אויך עדות און משפּ־טים, וואָס האָבן אויף זיך אַ טעם, דאַרף מען מקיים זיין מיט קבלת עול, פונקט ווי חוקים[1]. היות אָבער אַז דאָ רעדט זיך וועגן תורה, איז פאַרוואָס זאָגט דאָ דער פסוק דעם לשון „בחוקותי תלכו", תורה איז דאָך בעיקרה הבנה והשגה: מען דאַרף האָרעווען ניט נאָר אויף צו איינ׳חזר׳ן און וויסן די פרטי הדינים נאָר אויף צו פאַרשטיין זייערע טעמים, ווי זיי זיינען נתפרש געוואָרן אין תורה שבכתב און אין תורה שבעל־פה.

און כאָטש אַז די מצוות, וועלכע ווערן אָנגערופן מיטן נאָמען חוקים, איז דאָך ניט שייך צו פאַרשטיין זייערע טע־מים, וואָרום אויף זיי שטייט דאָך[2] „חוקה כו׳ אין לך רשות להרהר אחרי"", זיינען זיי דאָך אָבער אַ קליינער טייל פון תורה, דער גרעסטער טייל פון תורה איז גע־געבן געוואָרן אין השגה דוקא.

1) ראה לעיל ע׳ 896 ובהמצויין שם.

2) רש"י ר"פ חוקת.

פונקט ווי תורה שבכתב בכללה – וואָס עיקר ענינה איז די קריאה, וואָס דערפאַר קען אויך אַן עם־הארץ מאַכן ברכת התורה כאָטש ער פאַרשטייט ניט די ווערטער וואָס ער זאָגט – איז אַ סך ווייניקער אין כמות פון תורה שבעל פה – וועלכע מען מוז דוקא פאַרשטיין, און בשעת מען פאַרשטייט ניט וואָס מען לערנט קען מען אויף דעם קיין ברכת התורה ניט מאַכן[3].

(און נאָך מער: דער אונטערשייד צווישן תורה שבכתב און תורה שבעל פה איז באין ערוך: תורה שבכתב איז אַ באַשטימטע צאָל פסוקים אותיות וכו׳, און עס טאָר ניט זיין אַ יתר. די הגבלה פון תורה שבעל פה איז אָבער – נאָר אין דעם וואָס איז שוין בגילוי בפועל, אָבער מצד דעם וואָס אין איר איז פאַראַן און עס קומט אַרויס בגילוי נאָך און נאָך, – „מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"[4] – איז תורה שבעל פה בלי גבול).

די זעלבע זאַך איז אין תורה שבכתב גופא: דער חלק פון תורה וואָס לא נתפרש טעמו, דער חלק וואָס רעדט וועגן חוקים, איז אַ סך קלענער פון דעם חלק אין תורה וואָס רעדט וועגן די מצוות וואָס קומען אַראָפּ אין השגה.

איז דאַך ניט פאַרשטאַנדיק דער לשון „בחוקותי תלכו" – ווען דער פסוק וויל אָנזאָגן „שתהיו עמלים בתורה", דער־מאָנט ער חוקים וואָס איז נאָר אַ קליינער חלק פון תורה?

ב. דער אַלטער רבי אין לקוטי תורה איז מבאר אַז „בחוקותי" איז פון לשון חקיקה (אויסגעקריצט), און דער פסוק איז דאָ מרמז אַז דער האָרעווען אין לימוד התורה דאַרף זיין אין אַן אופן פון חקיקה.

דער אויפטו פון אותיות החקיקה באַ־שטייט אין דעם, וואָס ניט בלויז זיינען די אותיות פאַראייניקט מיט דער זאַך אויף וועלכער זיי זיינען אויסגעקריצט – די מעלה איז פאַראַן אויך ביי אותיות הכתיבה. כאָטש די אותיות וועל־כע מען שרייבט אויף קלף (פאַרמעט) זיינען אַ צוגעגעבענע זאַך צום קלף, ווערן זיי אָבער דורכן שרייבן פאַראיינ־ציקט מיטן קלף –

נאָר די מעלה פון „חקיקה" איז, אַז די אותיות זיינען גאָר קיין מציאות ניט פאַר זיך, זייער גאַנצע מציאות איז נאָר די זאַך אין וועלכער זיי זיינען אויסגע־קריצט.

און דאָס איז די הוראה פון „בחוקותי" בנוגע לימוד התורה: מען קומט דאָ ניט באַוואָרענען אַז דער איד וואָס לערנט תורה דאַרף זיין מיוחד מיט דער תורה (אַזאַ לערנען – וואָס דער וואָס לערנט בלייבט אַ באַזונדער זאַך פון דער תורה, אַזוי ווי תורתו של דואג וואָס זי איז געווען „מן השפה ולחוץ"[5] – איז ניט דאָ באַוואָרנט מען עס). דאָ קומט מען באַ־וואָרענען, אַז דער לימוד דאַרף זיין אין אַן אופן פון חקיקה; ס׳איז ווייניק אַז זיין יחוד מיט דער תורה איז אין אַן אופן ווי צוויי זאַכן ווערן פאַראייניקט (כתיבה), נאָר עס פאָדערט זיך, אַז ער זאָל גאָרניט זיין קיין מציאות, זיין גאַנצע מציאות זאָל זיין – תורה (חקיקה).

---

3) הל׳ ת״ת לאדמוה״ז ספ״ב. לקו״ת ויקרא ביאור ולא תשבית.

4) ראה ירושלמי פאה פ״ב, ה״ד. שמו״ר רפמ״ז. ויק״ר רפכ״ב. תניא קו״א ד״ה ולהבין פרטי.

5) סנהדרין קו, ב.

על דרך ווי משה רבינו (דער מקבל ראשון פון תורה), וואָס איז געווען אין אַזאַ ביטול און יחוד מיט אלקות ביז אַז ער האָט געזאָגט[6] ונתתי (איך וועל געבן) עשב גו׳״, ווייל „שכינה מדברת מתוך גרונו״[7]. און אַזוי אויך דער ביטול פון רשב״י, וואָס האָט געזאָגט „ראיתי בני עלי׳ כו׳ אם שנים הן כו׳״[8] „ואם חד הוא כו׳״[9] – כאָטש אַז זאָגן שבחים וועגן זיך אַליין איז ניט מדרך הצדיקים – ווייל ער איז ניט געווען קיין מציאות פאַר זיך און זיין גאַנצע מציאות איז געווען אלקות (ביטול פון חקיקה).

ג. ווי שוין גערעדט כמה פעמים, זיינען אַלע פירושים אין תורה פאַרבונדן איינער מיטן צווייטן[10]. איז פאַרשטאַנדיק, אַז פירוש אדמו״ר הזקן: „בחוקותי״ – פון לשון חקיקה, איז מתאים מיט דעם פירוש הפשוט: „בחוקותי״, די מצוות וועלכע הייסן חוקים, ד.ה. אַז דער לימוד התורה דאַרף זיין אין אַן אופן פון „חוקים״, מצד קבלת עול: אמת טאַקע, אַז אַ איד דאַרף תורה פאַרשטיין מיטן שכל, אָבער דאָס גופא טוט ער מיט קבלת עול (ניט צוליב זיין אייגענעם געשמאַק, נאָר ווייל דער אויבערשטער האָט געהייסן לערנען אין אַן אופן פון השגה), וואָס מצד דעם איז ביי אים דאָ דער „עמלים בתורה״, ער האָרעוועט אין לערנען מערער וויפל עס פאָדערט זיין טבע און התמדה (אויב ער טוט עס נאָר מצד זיין געשמאַק אין תורה, איז דער לערנען אָפּגעמאָסטן לויט דער גרויס פון זיין געשמאַק און דאַן איז בא אים ניטאָ קיין עמל). און דאָס איז די שייכות פון ביידע פירושים: דורך דעם לימוד אין אַן אופן פון חוקים, „שתהיו עמלים בתורה״, קומט ער צו צו דעם אַז זיין לימוד זאָל זיין אין אַ אופן פון „חקיקה״, אַז ער מיט דער תורה ווערט חד ממש.

ד. מען דאַרף נאָך אָבער פאַרשטיין דעם לשון „בחוקותי תלכו״. הליכה איז שייך ביי אַזעלכע ענינים, אין וועלכע עס זיינען פאַראַן חילוקי מדריגות (ווייל זיי זיינען פאַרבונדן מיט אַ ענין פון השתלשלות: העולם וכו׳, כוחות האדם), איז אין זיי גייט דער מענטש מדרגא לדרגא. לדוגמא – אין מדות איז שייך צו זאָגן אַז ער גייט, שטייגט מדרגא לדרגא – פון אהבה זוטא צו אהבה רבה; אַזוי אויך אין שכל: שכל קטן, שכל גדול. אָבער ווי איז שייך הליכה ביי חוקים, קבלת עול?

אין לקוטי תורה טייטשט דער אלטער רבי, אַז דאָס וואָרט „תלכו״ איז מרמז אויף דעם נתינת שכר: דער שכר פאַר עבודה פון „בחוקותי״ איז – „תלכו״, וואָס הליכה אמיתית איז – בלי גבול. פשטות הכתוב ווי מען לערנט אין חדר מיט קינדער איז, אַז דער סיפור שכר הויבט זיך אָן פון „ונתתי גשמיכם בעתם וגו׳״, און דער „תלכו״ רעדט נאָך וועגן עבודת האדם.

ה. עס שטייט אין לקוטי תורה[11], אַז דער עיקר פון אמונה איז אין די מדריגות פון אלקות וואו שכל קען ניט משיג זיין. אין די דרגות וואָס שכל

6) דברים יא, טו. לקו״ת בחוקותי (נ, א).

7) להעיר מזח״ג רלב, א ושם ז, א. רסה, סע״א. שמו״ר פ״ג, טו. ויק״ר פ״ב, ג. מכילתא שמות יח, יט.

8) סוכה מה, ב. סנהדרין צז, ב.

9) ב״ר פל״ה, ב.

10) ראה לעיל ע׳ 782.

11) ואתחנן ד, א ואילך. דרך מצותיך מה, א ואילך.

קען באַגרייפן מוז זיין אויך השגה, ערשט נאָך זיין שלימות ההשגה, ווי הויך זיין שכל קען נאָר דערגרייכן, אין די העכערע דרגות וואָס שכל קען ניט משיג זיין, דאָרט איז דער אָרט פון זיין אמונה.

— דאָס איז דאָך דער אויפטו פון אמונת ישראל אויף דער אמונה פון או־מות העולם להבדיל[12]. ביי אומות העולם איז ניטאָ קיין אמת'ע אמונה אין אלקות. זייער גלויבן איז אין די דרגות וואָס שכל איז מכריח. דעריבער איז זייער אמונה נאָר אין בחינת ממלא כל עלמין, די בחינה פון אלקות וואָס איז מושג אין שכל. מה־שאין־כן ביי אידן, איז די אמונה אין בחינת סובב כל עלמין, וואָס איז העכער פון השגת השכל —

פון דעם איז פאַרשטאַנדיק, אַז ווי־באַלד אין שכל זיינען פאַראַן עליות מד־רגא לדרגא, ווי עס שטייט[13] „ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה", איז וואָס די השגה ווערט העכער, איז אויך די אמונה — אין העכערע בחינות: די ענינים אויף וועלכע ער האָט פריער געדאַרפט אמונה, זיינען שוין ביי אים אַראָפּגעקו־מען אין השגה, און זיין איצטיקע אמונה איז אין העכערע דרגות אין אלקות.

לויט דעם איז פאַרשטאַנדיק, אַז ס'איז שייך הליכה אויך אין חוקים. וואָס זיין השגה אין מצוות ווערט העכער, אַלץ העכער ווערן ביי אים די חוקים. דאָס וואָס פריער איז ביי אים געווען חוקים, הייסט שוין היינט ביי אים ניט קיין חו־קים, וואָרום דאָס איז שוין אַראָפּגעקו־מען אין השגת שכלו.

אַזוי ווי מיר געפינען ביי משה רבינו, אַז דער אויבערשטער האָט אים גע־זאָגט[14]: „לך אני מגלה טעם פרה" (דיר בין איך מגלה דעם טעם פון פּרה אדומה). איז פון דאַמאָלס אָן — באַ משה רבינו, פּרה אדומה שוין מער ניט געווען קיין חוקה. מ'קען אָבער ניט זאָגן אַז ביי משה רבינו האָט געפעלט ח"ו דער ענין פון חוקים — נאָר ביי אים איז געווען דער ענין פון חוקים אין אַ העכערע דרגא.

און דאָס מיינט בחוקותי תלכו — שת־היו עמלים בתורה. מען דאַרף האַלטן אין איין האָרעווען אין תורה. דאָס וואָס ער האָט נעכטן געהאָרעוועט ביז מיצוי הנפש איז שוין היינט ווייניק. היינט דאַרף ביי אים ווערן אַ העכערע השגה, און במילא — העכערע חוקים; „בחוקותי תלכו" — ער איז אַ מהלך אין חוקים[15].

דער שכר פאַר דעם איז — „ונתתי גשמיכם בעתם וגו'" ביז „ואולך אתכם קוממיות", וואָס דאָס גייט אויף די גאולה העתידה, וואָס דאַן וועט זיין די הליכה בלי גבול, „ילכו מחיל אל חיל", ביז מען וועט זוכה זיין צו דעם גילוי וואָס איז העכער פון הליכה — „ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"[16].

(משיחות ש"פ בחוקותי תשכ"ב)

12) ראה סידור שער חהמ"צ. ובכ"מ.
13) איוב לג, ז.
14) במדב"ר פי"ט, ו.
15) ראה לעיל ע' 996 הערה 8.
16) סוף תמיד.

לזכות

הרה"ת ר' דוד בן רחל שיחי'

פארקאש

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות,
בני חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי מתוך אושר
ועושר והרחבה, והצלחה רבה ומופלגה
בטוב הנראה והנגלה.